

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta (HE 213/2021 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Jussi Laitila, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Antti Sinkman, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- erityisasiantuntija Pekka Montell, Suomen Kuntaliitto
- lakiasiainjohtaja Kati Malinen, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Pörssisäätiö
- Suomen Osakesäästäjät

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Finnwatch ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi verontilityslain ja tuloverolain säännöksiä, jotka koskevat veronsaajaryhmien yhteisöveron jako-osuuksia ja väliaikaisesti sovellettavaa jako-osuutta vero vuosille 2022–2027. Samalla kumottaisiin verontilityslain ja tuloverolain muuttamisesta annettujen lakien vuoden 2023 alusta voimaan tulevat säännökset, jotka koskevat verovuosien 2023–2027 yhteisöveron jako-osuuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp

Jako-osuuksien muutoksilla kompensoitaisiin kunnille yhteisöverotukseen tehtävistä veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset.

Lisäksi verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin osakesäästötilin veronkorotuksen määräämättä jättämistä ja kohtuullistamista koskevat säännökset. Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Verontilityslain ja tuloverolain verovuotta 2022 koskevien säännösten sekä verotusmenettelystä annetun lain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022. Muilta osin lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023. Verotusmenettelystä annetun lain muuttamista koskevaa lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana. Esitys sisältää muutosehdotukset yhteisöveron jako-osuuksiin ja osakesäästötilin veronkorotukseen.

Määräaikainen elinkeinoverotuksen veroperustemuutoksien kompensointi

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen vuoden 2021 budjettiriihessä tekemät yhteisöveroperusteita koskevat päätökset sisältävät verotuottoa sekä lisääviä että vähentäviä toimenpiteitä. Muutokset elinkeinoverolain korkojen vähentämistä koskevaan sääntelyyn lisäävät yhteisöveron tuottoa 11 miljoonaa euroa. Siirtohinnoitteluoikaisusäännöksen uudistaminen lisää yhteisöverotuottoa vuositasolla 75 miljoonaa euroa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksen korottaminen puolestaan pienentää yhteisöverotuottoa 11 miljoonaa euroa vuosina 2022—2025 ja 19 miljoonaa euroa vuosina 2026—2027. Veroperustemuutoksista aiheutuvat muutokset yhteisöveron tuottoon esitetään kompensoitaviksi kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla.

Verovuodelta 2022 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä kuntien vuoden 2022 osuutta yhteisöveron tuotosta ehdotetaan alennettavaksi 0,43 prosenttiyksiköllä 34,19 prosentista 33,76 prosenttiin ja valtion pysyvää jako-osuutta korotettavaksi 65,81 prosentista 66,24 prosenttiin. Valiokunta pitää esitettyä kompensatiota perusteltuna, eikä valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kompensointiin liittynyt huomautettavaa.

Sosiaali- ja terveystalvija sekä pelastustointia koskevan uudistuksen yhteydessä hyväksytyt veroperusteet tullaan vielä vuoden 2022 aikana päivittämään vastaamaan vuonna 2022 tehtäviä veroperustemuutoksia, joten esityksessä ei ole tehty verovuosien 2023—2027 jako-osuuksien muutosten vertailua.

Osakesäästötilin veronkorotus

Osakesäästötilin veronkorotusta koskevaan verotusmenettelylain 32 c §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettään, että osakesäästötilin veronkorotus jätetään määräämättä, jos verovelvollisella on ollut verovuoden aikana voimassa ilmeisen erehdyksen johdosta samanaikaisesti useampia osakesäästötilejä, mutta verovuoden aikana säästövaroja on ollut enintään

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp

yhdellä osakesäästötilillä. Lisäksi säännökseen sisällytetään veronkorotuksen määräämättä jättäminen tai alentaminen erityisen syyn perusteella.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa osakesäästötiliin liittyvää veronkorotuksen muutosta on kannatettu laajasti ja sitä on pidetty perusteltuna.

Osakesäästötilin veronkorotuksen tarkoituksena on sanktoida osakesäästötilillä olevan 50 000 euron talletuskaton kiertäminen avaamalla useampia osakesäästötilejä. Jos verovelvollinen ei ole siirtänyt millekään osakesäästötilille varoja tai varoja on siirretty vain yhdelle osakesäästötilille, on selvää, ettei verovelvollinen ole voinut saada useamman osakesäästötilin avaamisesta mitään verotuksellista etua.

Valiokunta yhtyy siihen näkemykseen, että tällaisessa tilanteessa olisi kohtuutonta määrätä mitään veronkorotusta verovelvolliselle, joka ei erehdyksensä johdosta ole ymmärtänyt toimineensa väärin eikä ole tavoitellut toiminnallaan verotuksellista etua. Valiokunta pitää lähtökohtana, että veronkorotus jätetään määräämättä, jos verovuoden aikana säästövaroja on ollut enintään yhdellä osakesäästötilillä. Tällöin voidaan pitää ilmeisenä, että kyse on säännöksessä tarkoitettusta erehdyksestä, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Valiokunta pitää tärkeänä, että esitys sisältää myös säännökset veronkorotuksen määräämättä jättämisestä tai alennettuna määräämisestä kohtuuttomuuden tai erityisen syyn perusteella. Sääntely ottaa asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan hallinnollisten sanktioiden oikeasuhteisuuden liittyvät huomiot (PeVL 21/2020 vp).

Koska esityksellä ei muuteta osakesäästämiseen liittyvää sääntelyä sanktioiden kohtuullistamista laajemmin, valiokunnan asiantuntijakuuleminen on rajautunut pääosin veronkorotuksen muutosta koskevaan sääntelyyn. Täten valiokunta ei käsittele tässä yhteydessä osakesäästämiseen liittyviä yleisiä huomioita.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 213/2021 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp

Helsingissä 30.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iiris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Sari Essayah kd
varajäsen Petri Honkonen kesk
varajäsen Merja Kyllönen vas
varajäsen Jani Mäkelä ps
varajäsen Veronica Rehn-Kivi r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ilkka Lahti

**Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp
Vastalause 1**

Vastalause 1/ ps

Perustelut

Yksityishenkilöille sallitun osakesäästötilin talletusten yläraja on nykyisin 50 000 euroa. Tilin kautta vain suorat osakesijoitukset ovat sallittuja. Tili ei tee sijoittamisesta verovapaata. Tili asettaa yksityishenkilöt samalle viivalle sijoitusrahastojen kanssa, jolloin mahdolliset myyntivoitot verotetaan vasta, kun rahat nostetaan tililtä, eikä silloin, kun tilin sisällä vaihdetaan sijoituskohteita. Perussuomalaisten mielestä osakesäästötilin ylärajaa tulisi korottaa reilusti esimerkiksi 100 000 euroon ja samassa yhteydessä sallia tilin sisällä myös sijoitusrahasto-osuuksiin tehtävät sijoitukset. Tämä ohjaisi suomalaisia kotitalouksia nostamaan säästämisastettaan, hajauttamaan sijoituksiaan nykyistä paremmin ja vahvistaisi suomalaisten yritysten pääoman saatavuutta ja investointeja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1.—5. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että hyväksytään yksi lausuma. (*Vastalauseen lausumaehdotus*)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee osakesäästötiliin tehtävän muutoksen, jolla osakesäästötilin yläraja korotetaan esimerkiksi 100 000 euroon.

Helsingissä 30.11.2021

Ville Vähämäki ps
Sami Savio ps
Jani Mäkelä ps
Jari Koskela ps

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 /kok ja kd

Perustelut

Osakesäästötilien enimmäislukumäärä on rajoitettu yhteen tiliin säästäjää kohden. Useamman tilin avaaminen johtaa veronkorotukseen, joka määrättiin viime vuodelta jopa 200 suomalaiselle. Enimmillään veronkorotus on 7 300 euroa vuodessa.

Hallitus esittää lainsäädännön muuttamista siten, että jatkossa Verohallinnolla olisi harkintavaltaa veronkorotuksen määräämisessä. Esityksen mukaan veronkorotus voidaan jättää määräämättä tai sitä voidaan alentaa, mikäli laissa säädetyt tapauskohtaiset olosuhteet antavat siihen aihetta.

Esitetty muutos on askel kohtuullisempaan suuntaan, mutta esityksenä täysin riittämätön. Hallitus ei esitä veronkorotuksen taustalla olevien syiden purkamista laista, jotka ovat osakesäästötilin talletuskatto ja tilien enimmäismäärän sääntely.

Jatkossakin osakesäästötiliin kohdistuvat rajoitukset talletuskatosta ja tilien enimmäislukumäärästä säilyisivät laissa. Edelleen tilien lukumäärän ylittäminen olisi sanktioitu veronkorotuksella ja talletuskaton ylittyminen Finanssivalvonnan määräämällä seuraamusmaksulla.

Osakesäästötilille on voinut tehdä talletuksia vuoden 2020 alusta lähtien. Osakesäästötilien myötä suomalaisten osakesijoittajien määrä on kasvanut merkittävästi. Tilejä on avattu yli 230 000 kappaletta. Tilien kautta suomalaiset omistavat kotimaisia osakkeita jopa 1,3 miljardin euron edestä. Lähes 40 prosenttia tilin avanneista on alle 30-vuotiaita.

Osakesäästötili mahdollistaa sijoittamisen ja vaurastumisen jokaiselle, joka pystyy laittamaan esimerkiksi kerran kuukaudessa tuloistaan pienen osan säästöön. Osakesäästötili tuo korkoa korolle -ilmiön myös piensijoittajan hyödynnettäväksi. Tätä mahdollisuutta ei pidä hankaloittaa keinoitekoisin rajoituksin ja sanktioin, joita ei kohdistu muihinkaan sijoitusinstrumentteihin.

Verohallinnolle myönnettävä harkintavalta veronkorotuksen määräämisessä on riittämätön esitys. Näemme, että osakesäästötiliin kohdistuvat rajoitukset tulee purkaa kokonaisuudessaan. Lisäksi osakesäästötilin käyttöalaa tulee laajentaa niin, että jatkossa sen kautta voi ostaa osakkeiden lisäksi myös muita sijoitustuotteita, kuten rahasto-osuuksia.

Säästämisen ja sijoittamisen kannustimia tulee vahvistaa jo elämän alkutaipaleelta asti. Hallituksen kotimaisen omistamisen ohjelma sisältää tähän hyviä keinoja. Toteuttaisimme ohjelman mukaisen vastasyntyneiden osakesäästötilin. Ajatuksena on, että äitiyspakkauksen mukana jokaiselle vastasyntyneelle avattaisiin osakesäästötili, jonne valtio tekee 300 euron alkutalletuksen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2021 vp
Vastalause 2

että 1.—5. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja että hyväksytään seuraavat kolme lausumaa. (*Vastalauseen lausumaehdotukset*)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen, jolla osakesäästötiliin kohdistuva talletuskatto ja tilien lukumääräsääntely puretaan laista.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen, jolla osakesäästötilin kautta mahdollistetaan säästäminen myös muihin sijoitustuotteisiin, kuten rahasto-osuuksiin.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen, jolla vastasyntyneiden osakesäästötili otetaan käyttöön kotimaisen omistamisen ohjelmassa esitetyllä tavalla.

Helsingissä 30.11.2021

Matias Marttinen kok
Sari Essayah kd
Timo Heinonen kok
Sari Sarkomaa kok